

ους, Ἀλκιβιάδου, Πελοπίδου, Ἐπαμεινώνου, Δημοσθένους· εἶτα μακεδονικὴ μετὰ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάνδρου, κατέστη τέλος Ῥωμαϊκὴ ἐπαρχία ὑπο τὸ ὄνομα Ἀχαΐα, 146 π. χ. ἔτη καὶ ἐπὶ περιόδου τεσσάρων αἰώνων.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης διαδοχικῶς ἀρπαγεῖσα ὑπὸ τῶν Βισιγόθων καὶ τῶν Βανδάλων, τῶν Ὀστρογόθων καὶ τῶν Βουλγάρων, τῶν Σλαύων καὶ τῶν Ἀράβων, τῶν Νορμανδῶν καὶ τῶν Σικελῶν· κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν σταυροφόρων περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ **III'** αἰῶνος, διαιρεθεῖσα εἰς μέγαν ἀριθμὸν τιμαρίων κατὰ τὸν **III'**· ἡ χώρα αὕτη, τσακῦτι παθοῦσα κατὰ τε τὴν ἀρχαίαν καὶ τὴν νεωτέραν ἐποχὴν, κατήλθεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀθλιότητα μετὰ τῶν χειρῶν τῶν Τούρκων καὶ ὑπὸ τὴν μουσουλμανικὴν δεσποτείαν. Ἐπὶ δικησία σχεδὸν ἔτη, δύναται τις εἰπεῖν, ἡ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος ζωὴ ἦν ἀπολύτως ἐσθραμένη· ὁ δεσποτισμὸς τῶν ὀθωμανῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀντιπροσωπευόντων ἐν αὐτῇ τὴν ἐξουσίαν ὑπερέβαινε πᾶν ὄριον. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἦσαν μῆτε προσητημένοι, μῆτε ὑποδεδουλωμένοι, μῆτε κἂν ἡττημένοι· ἦσαν δοῦλοι κύπτοντες ὑπὸ τὴν ῥάβδον τοῦ Π α σ σ α, μετὰ τοῦ Ἰ μ α ὡ ἡ ἱερῶς εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ τοῦ ν τ ζ ε λ α τ ο υ (9) ἡ δημίου εἰς τ' ἀριστερά του.

Ἐν τούτοις πᾶσα ὑπαρξίς δὲν εἶχεν ἔτι ἐγκαταλείψει τὴν φθίνουσαν ταύτην χώραν, καίπερ σφαδάζουσιν ὑπὸ τὸ μέγεθος τῆς καταθλίψεως. Οἱ Μαυροβούνιοι τῆς Ἡπείρου ἐν ἔτει 1766, οἱ Μανιάται, τῷ 1769, οἱ Σουλιῶται τῆς Ἀλβανίας, ἀνέκυψαν τέλος καὶ ἀνεκήρυξαν τὴν ἀνεξαρτησίαν των· ἀλλὰ τῷ 1804 πᾶσαι αἱ ἀπόπειραι αὐταὶ ὀριστικῶς συνεθλίβησαν ὑπὸ Ἀλῆ τοῦ ἐκ Τεσελένης, πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων.

(Ἐπεταὶ συνέχεια).

(9) Diellah.

Utrici

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ

Ὁ λέων εἶναι τὸ ἰσχυρότερον, φοβερότερον καὶ θαρραλεώτερον πάντων τῶν ζώων, ὅθεν καὶ βασιλεὺς αὐτῶν καλεῖται. Τὸ χρῶμα αὐτοῦ μεταλλάσσει ἀπὸ τοῦ ὠχρολεύκου ἐπὶ τὸ μελανῶς κίτρινον ἢ τὸ μέλαν. Ἡ οὐρά του ἀπολήγει εἰς παχὺ κόρυμβον. Τὸ ἄρρεν φέρει ἀπὸ τοῦ τετάρτου ἔτους χαίτην, ἣτις καλύπτει τὴν κεφαλὴν, τὸν τράχηλον καὶ τοὺς ὤμους, καὶ δίδει αὐτῷ μεγαλοπρεπὴ ὄψιν· παρὰ δὲ τῇ λεαίνῃ ἀντὶ τοῦ κοσμήματος τούτου ὑπάρχει μόνον εἰς κόρυμβος ἐπεκτείνων τρίχας εἰς τὸ στῆθος. Ὀργιζόμενος ὁ λέων ἀνορθοῖ καὶ τινάσσει ἰσχυρῶς τὴν χαίτην ἣτις διακρίνει αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν αἰλουροειδῶν. Ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ εἶναι μεγάλη καὶ ἀσυμμέτρως παχεῖα, τὸ πρόσωπον σχεδὸν τετράγωνον, ὁ ὀφθαλμὸς βλοσυρὸς μὲ στρογγύλην κόρην, ἡ ρίς εὐθεῖα, ὁ τράχηλος ἰσχυρὸς καὶ ἡ γλῶσσα τόσῳ τραχεῖα ὥστε δι' ἀπλῆς λείψεως δέρμα τε καὶ κρέας ἀπὸ τῶν ὀστέων ἀπολεπίζει. Τὸ βλέμμα αὐτοῦ προδίδει σοβαρότητα, ὑπερηφάνειαν θαρραλεότητα καὶ συναισθήσιν ἰσχύος· αἱ κινήσεις του εἰσὶ ζωηραί, ελαφραί καὶ εὐστροφοί. Ὁταν τὴν τρομερὰν αὐτοῦ ἐκβάλλῃ φωνήν, ἐκπλήσσονται τὰ ζῶα πανταχόθεν, καὶ ἐν τῇ πτοήσει αὐτῶν δὲν γνωρίζουσι ποῦ νὰ φύγωσι. Ταιαύτην δύναμιν κέκτηται, ὥστε, διὰ τῆς οὐρᾶς ῥίπτει κατὰ γῆς τὸν ῥωμαλεώτατον ἄνδρα, βαρύτερον βούβηλον δύναται μέχρι σημαντικῆς ἀποστάσεως νὰ συμπεκράσῃ. Ἴππον ἐπὶ τῶν νώτων βραχέων δύναται ἐπὶ ὀλοκλήρους ὥρας νὰ μεταφέρει. Ἀπλοῦν κτύπημα διὰ τοῦ ποδὸς καταφέρων καθέκλει ἀμέσως τοὺς μυῶνας εἰς τεμάχια.

Τὸ βάδισμα αὐτοῦ εἶναι βραδὺ καὶ ἀγέρωχον, δύναται δὲ νὰ κάμῃ πηδήματα τριακοντὰ ποδῶν. Δὲν ἀρπάζει τὸ ζῶον πρὸς ὃ ὁ σκοπὸς του εἶναι ἐστραμμένος, σπανίως δὲ διανοεῖται μακρὰν καταδίω-

ξιν· προσβάλλει ὁμως πάντοτε μεγάλη ζῶα, καὶ ἰδίως βόας, ἵππους, ἐλάφους, δορκάδας, πρόβατα, ἀτινι δι' ἐνός καὶ μόνου κτυπήματος τοῦ ποδός του ἐκτείνει κατὰ γῆς, καὶ δὲν φρονεῖ ἐνεκεν ἐπιθυμίας φόνου, ἀλλὰ μόνον ὅπως τὴν πεῖναν αὐτοῦ καταπραύνῃ. Πτώμα δὲν ἐγγίζει, καὶ κατὰ τῶν ἀνθρώπων κατὰ κανόνα τολμᾷ νὰ ἐπιπέσῃ, μόνον ὅταν εἶνε ἐξημμένος ἢ ὅταν φοβερὰ πείνα τὸν κατατρίχῃ. Πρὶν ἀρπάσῃ τὸ θῆμά του τίθεται εἰς ἀπόστασιν 10—12 ποδῶν ὅπως παρσκευασθῇ εἰς πήδημα, τότε δὲ εἶναι ἡ καταλληλοτέρα στιγμή νὰ πυροβολήσῃ τις αὐτὸν κατὰ τὴν κεφαλὴν. Δὲν δύναται τις νὰ ἐκφύγῃ αὐτοῦ, διότι καταφθάνει ταχέως τὸν ὠκυποδέστερον ἵππεά. Ἐν γένει ὁμως εἶναι κατὰ πολὺ ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνος τῆς τίγρεως, καὶ εἰς τὰς χώρας ἐν αἷς γινώσκει τὴν τοῦ πυροβόλου ἐνέργειαν· φοβεῖται μάλιστα τὸν ἀνθρωπιν, οὐτινός ἄλλως τε τὸ κρέας λέγουσιν ὅτι, ὅταν ἀπαξ γευθῇ τῷ εἶναι λίαν ἐπιθυμητόν. Συνήθως ἐξέρχεται εἰς ἀρπαγὴν τὴν νύκτα, ὅτε βλέπει ὅπως οὖν καλλίτερον ἢ τὴν ἡμέραν.

Παρωρισμένος λέων εἶναι τὸ φοβερώτερον πάντων τῶν ζώων· οἱ ὑπὸ τὸ παχὺ τοῦ μετώπου του δέρμα διχλάμποντες ὀφθαλμοὶ ἀπειλοῦσι θάνατον καὶ ὀλεθρον· ἄρχεται διὰ φρικαλέων καὶ διακοπτομένων τόνων νὰ βρυχᾷται, τινάσσει τὴν χαίτην, ἀνορθοῖ τὴν οὐρὰν καὶ κτυπᾷ διὰ ταύτης τὸ ἔδαφος, ἐγείρεται διὰ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, εἶναι δὲ ὁρατός ἐν τῇ σάσει ταύτῃ οὐχὶ ἄνευ φρίκης καὶ τρόμου. Πολλὰκις ὁμως ἀπόλλυσι τὴν νίκην ὅταν ἔρχεται εἰς πάλιν μὲ τὸν ἐλέφαντα, τὸν ῥινόκερων, τὸν ἵπποπόταμον καὶ τὴν τίγριν. Τὸ μέγεθος τοῦ λέοντος εἶναι διάφορον. Ἐχει μῆκος πέντε μέτροις ἐννέα ποδῶν, καὶ ὕψος τριῶν μέχρι τεσσάρων καὶ πλέον· ἡ δὲ οὐρά του εἶναι περίπου τὸ ἡμισυ τοῦ σώματος. Οἱ μικροὶ κίτρινοὶ λέοντες τῆς Σενεγάλης εἶναι οἱ πλέον ἀτολμοὶ καὶ οἱ πλέον δειλοί· τὸν ντίον οἱ μικροὶ ὀρνῶνται οἱ ἔχοντες ἰσχυρὰν

χαίτην καὶ οἵτινες ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος μέχρι τῶν ἐνδοτέρω τῆς Ἀφρικῆς εἶναι διεσπαρμένοι, διακρίνονται ἐπὶ εὐτολμία καὶ ἰσχύϊ· ἰσχυρότεροι δὲ καὶ φοβερώτεροι εἶναι οἱ μεγάλοι μελαγχροὶ λέοντες· οἱ ἔχοντες ὑπόφαιον πρόσωπον καὶ φαυμέλαιναν, ἰσχυροτάτην χαίτην καὶ τὰ βόρεια τῆς Ἀφρικῆς οἰκοῦντες.

Ἡ λέαινα εἶναι μικροτέρα τοῦ ἄρρενος ἔχει δὲ πλείονα εὐστροφίαν καὶ εὐχέρειαν ἐν πάσῃς ταῖς κινήσεσιν αὐτῆς καὶ κομποπρεπῇ τὴν κατασκευὴν τοῦ σώματος. Γεννᾷ ἕνα ἕως ἑξ λεοντιδεῖς, οἵτινες ἔχουσι τὸ μέγεθος κκοικιδίου γαλῆς, καὶ τῶν ὁποίων τὸ δέρμα φέρει ἐγκαρσίας ταινίας, εἶναι φαυῶς κεχρωματισμένοι. Ἡ λέαινα τρέφει ἀπερίγραπτον στοργὴν πρὸς τὰ μικρὰ αὐτῆς καὶ ὑπερασπίζεται ταῦτα μὲ ἀδάμαστον θάρρος. Αὐτῆς ὁμως ἐξεργομένης πρὸς λέων οἱ Αἰθίοπες, συλλαμβάνουσι τὰ μικρὰ τῆς, ἵνα ἡμερώσωσιν ἢ σφαξώσιν αὐτά.

Ἡ ἡλικία τοῦ λέοντος ἐπεκτείνεται, καθ' ὅσον ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐτοῦ δυνάμεθα νὰ ὑπολογίσωμεν. Πέραν τῶν ἐβδομήκοντα ἐτῶν. Τὸ κρέας του ἔχει δυσάρεστον ὀσμὴν, οὐχ ἥττον τρώγουσιν αὐτὸ εἰς τὴν Ἀφρικὴν. Κατὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν ταῖς πλείεσταις τῆς Ἀσίας χώραις δὲν ἦτο ὁ λέων σπάνιος· σήμερον ὁμως ἀπικνᾷ μόνον εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τινὰς ὁμόρους τῆς Ἀσίας χώρας, ἀλλ' εἰς λίαν μειωθέντα ἀριθμὸν, διότι ἡ δύναμις τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ἐπικινδύνου τούτου ἔχθρου του, διὰ τῆς ἐφευρέσεως τοῦ πυροβόλου λίαν σπουδαίως ἐπηρεάσθη. Πλὴν τούτων ὁ λέων ὅσῳ πορρωτέρω τῶν ἀνθρώπων ζῇ, τόσῳ μείζονα βαθμὸν ἰσχύος θάρρους καὶ ἀγριότητος δεικνύει.

(Ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ)

Α. Γ. Τραμπαδῶρος.